

מסורת
הש"ס

מאימתי פרק ראשון ברכות ח

עין משפט
גדר מצוה

בכא ב מיי" פ"ח מהלכות
תפלה הלכה א' ס"ב
עשין יט עוש"ע אר"ח
סימן ז סעיף ע
ל ב מיי" וס"ב סעיף ט
עוש"ע אר"ח סימן ז
סעיף יא
לא ב מיי" ט הלכה ב
וסתג טס עור ט"ע
אר"ח טס סעיף ג
לב ד מיי" ט הלכה ג
וסתג טס עוש"ע
אר"ח טס סעיף יא
לב ה מיי" ט"ב טס
הלכה ע סתג טס
עוש"ע אר"ח סימן
קמ"ו סעיף א

[ע"י חס' סוטה לג.
ד"ס כיון]

לד ז [עור"ס] ח מיי"
טס סתג טס עוש"ע
טס סתג ב [כך אלפס
כאן וכפרק הקורא א"ח
הכנה דף רע"ג]:
לה ט מיי" ט"ב טס
הלכה כה סתג טס
עור וט"ע אר"ח סימן
קפ"ה סעיף א

הגהות הגר"א
[ח] גמ' מאי דכתי' ואני.
ל"ב ג' ר"י
ור"ח"ס אין תפלת של
אדם נשמעת אלא בבית
הכנסת שנאמר ואני :

[יבמות סג:]
קלה ז

גליון הש"ס
גמ' כל העוסק בתורה
כו'. כ"דף איתא ומני
ככה"ס [לשם לעולם
ידור ט'. מ"ג' סימן
הר"ח סק"ג: לשם בין
פסוקא לפסוקא ט'. ע"י
יומא ע ע"ח כתי' ד"ה
ולא מפני: רש"י ד"ה
כמשל כו' כמנחם טו'.
כי מן המים מטיחהו
שמות ב' [מתרגם מן
מ"ח שאלמיה]:

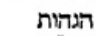
[מגילה כט. ועיין טס
ה"עב]

רב ששת מהדר אפיה וגריו. וא"ת והא אמרינן בסוטה (פ"ז ד'
לע.) מאי דכתי' וכפתחו עמדו כל העם (נחמיה ה) כיון שנפתח
ספר תורה אכור לספר אפי' בדבר הלכה. ויש לומר תוס' אפ"י בקול
רס כדי שלא יבטלו קול קריאת התורה והכל אפ"י בנחת. והאי דקא
מהדר אפיה רבותא משמע א"ע"ג
דמהדר אפיה שגרא כמניה ספר
תורה שפיר דמי והאי דמהדר אפיה כתי'
שיכונן גרסתו. ור"ב אלפס (מגילה פ"ד)
כתב דה"ג מפרשי דוקא ט"ב טס
עשרה אפ"י או יכול ללמוד. אבל
אין טעם עשרה כי א"ש עמו לא. והכל
מיידי טעם עשרה בלא הוא ועוד
תיך האלפסי שפ"י רב ששת שחורו
אומנתו הוא. (י) ואנן מסתבר לן כי
ולא י"ל דה"ל תירוצא*: ענינים מקרא אחד
ה"ג תרגום. יש מפרשים והוא הדין
לעושות בלע"ז שלהן הוי כמו
תרגום

ר"ל יכל מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו נכנס שם להתפלל נקרא רע
שנאמר כ"ה אמר ה' על כל שכני הרעים הנוגעים בנחלה אשר הנחלתי את
עמי את ישראל ולא עוד אלא שגורם גלות לו ולבניו שנא' ה"גני נותשם מעל
אדמתם ואת בית יהודה אחוש מתוכם. אמרו ליה לר' יוחנן איכא סבי בבבל
חמה ואמר למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה כתיב אבל בחציה
לארץ לא כיון דאמרי ליה מקדמי ומחשבי לבי כנישתא אמר היינו דאהני להו
כדאמר ר' יהושע בן לוי לבניה קדימו וחשיבו ועיילו לבי כנישתא כי היכי
דתורבו דיי א"ר אחא ברבי חנינא מאי קרא אשרי אדם שומע לי לשקד על
דלתותיו יום יום לשמור מוזות פתחי וכתבי בתריה כי מוצאי מצא חיים. אמר
רב חסדא לעולם יכנס אדם שני פתחים בבית הכנסת שני פתחים סלקא דעתך
אלא אימא שיעור שני פתחים ואחר כך יתפלל: על זאת יתפלל כל חסיד
אליך לעת מצא אמר ר' חנינא לעת מצא זו אשה שנא' מצא אשה מצא טוב
במערכא כי נסיב אינש אחתא אמרי ליה הכי מצא או מוצא מצא דכתיב מצא
אשה מצא טוב יפק רצון מה' מוצא דכתיב ומוצא אני מר ממות את האשה
וגו' ר' נתן אומר לעת מצא זו תורה שנאמר כי מוצאי מצא חיים וגו' רבנחמן
בר יצחק אמר לעת מצא זו מיתה שנא' למות תוצאות תניא נמי הכי תשע
מאות ושלישה מיני מיתה נבראו בעולם שנאמר למות תוצאות תוצאות
בגימטריא הכי הוו קשה שבכלן אסכרא נחא שבכלן נשיקה אסכרא דמיא
כחזירא בגבבא דעמרא דלאחורי נשרא ואיכא דאמרי כפיטורי בפי ושט נשיקה
דמיא כמשחל בניתא מחלכא ר' יוחנן אמר לעת מצא זו קבורה א"ר חנינא
נמאי קרא השמחים אלי גיל ישישו כי ימצאו קבר אמר רבה בר רב שילא
היינו דאמרי אינשי ליבעי אינש רחמי אפילו עד זיבולא בתרייתא שלמא מר
זוטרא אמר לעת מצא זה בית הכסא אמרי במערכא הא דמר זוטרא עדיפא
מכלהו. אמר ליה רבא לרפרם בר פפא לימא לן מר מהני מילי מעלייתא
דאמרת משמיה דרב חסדא במילי דבי כנישתא אמר ליה הכי אמר רב חסדא
במאי קרא דכתי' אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב אוהב ה' שערים המצויינים (ו)
בהלכה יותר מבתי כנסיות ומבתי מדרשות והיינו דאמר ר' חייא בר אמי משמיה
דעולא מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של
הלכה בלבד. ואמר אביי מריש הוה גריסנא בגו ביחא ומצלינא בבי
כנישתא כיון דשמענא להא דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא מיום
שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד ולא הוה מצלינא אלא היכא
דגריסנא* רבי אמי ורבי אסי אף על גב דהוו תליסר בי כנישתא בסבריא לא מצלו אלא ביני
עמודי היכא דהוו גרסי: ואמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא גדול הנהגה מיגיעו (ז) יותר מירא שמים
דאילו גבי ירא שמים כתיב אשרי איש ירא את ה' ואילו גבי נהגה מיגיעו כתיב יגיע כפיך כי
חאכל אשריך וטוב לך אשריך בעולם הוה וטוב לך לעולם הבא ולגבי ירא שמים וטוב לך לא כתיב ביה:
ואמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא לעולם ידור אדם במקום רבו שכל זמן ששמעי בן גרא קיים לא נשא
שלמה את בת פרעה והתניא אל ידור לא קשיא הא דכייף ליה הא דלא כייף ליה: אמר רב הונא בר יהודה אמר
רבי מנחם אמר ר' אמי מאי דכתי' ועוובי ה' יכלו יוה המניה ס"ח (י) ויוצא רבי אבהו נפיק בין גברא לגברא.
בעי רב פפא ב"בין פסוקא לפסוקא מהו תיקו ר"ב ששת מהדר אפיה וגריו אמר אנן בדידן ואינהו בדידהו:
אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום
ואפילו

עת רלון. אלמא יש טעם שהיא של רלון: ככיר לא ימאם. תפלת
הרבים לא ימאם: מקרב לי. ממלחמות הבאות עלי: כי כרבים היו
עמדי. שהתפללו עמי: פדה בשלום. זה שעסק בדברי שלום דהיינו
תורה דכתיב וכל תפלותיה שלום (משלי ג) וכן גמילות חסדים נמי
שלום הוא שמחוק שגומל חסד בגופו תורה אור
לחצירו הוא מכיר שהוא אהבו וכלתה: **ה**ני נותשם מעל
אדמתם. סיפיה דקרא הוא: מקדמי. ערבית כלומר
שחרית: **מ**תקבי. ערבית כלומר
מאריכין בבית הכנסת: **ש**יעור שני
פתחים. רוחב יכנס לפנים שלא יפסק
סמוך לפתח דכראה עליו כמשי עכו"כ
בית הכנסת ויהא מוזנן כמון לפתח
ללחא: **י**תפלל לעת מצא. יתפלל שיהו
מזויני לו כשיטרכך: **ל**עת מצא זו
מיתה. שימות במיתה יפה ונחה:
אסכרא. אישטרי אגנומנט בלע"ז
שצחך הגוף: **כ**חזירא בגבבא דעמרא
דלאחורי נשרא. כענפי הסירים
הנסככים בצות האמר כשארס נותק
בצוקה ומשליך לאחור שאי אפשר שלא
יתקף האמר עמה: **כ**פיטורי כפי וטע.
יס אוקייטוס יש בו מקומות שאינו
מקבל ברזל ומחברין לוחי הספינה
ע"י חבלים ועקלים שחוצבי נקביו
ותוקעין אותם בדוחק לפי טעם סגין
כמדת הקב: **פ**יטורי. חבלים
דמתרגמינן ופטורי ל"ט (מלכים א')
אטוין: **כ**פי וטע. הוא הקב שהוא
עגול כפי וטע: **כ**משחל בניתא מחלכא.
כמנשך יניח שער מתוך החלב
זיבולא בתרייתא שלמה. שיהא לו שלום
כל ימי חייו וחק ביום קבורתו עד
השליכת עפר האחרונה שבכיסוי
קבורתו: **ז**יבולא. פלא דלא בלע"ז:
לעת מצא זה בית הכסא. שיהא דר
במקום שיש בית הכסא סמוך לו לפי
שהיה קרקע של צבל מולות מים
ואין יכולין לחפור שם חפירות והיו
צריכין ללחא בשדות ולהתרחק מאל:
המצויינים. ציון ואסיפת צבור: **ב**יני
עמודי. שבית המדרש נכון עליהם
מלמעלה: **ש**כל זמן ששמעי בן גרא
קיים כו'. דסמוך למיתה שמעי כתיב
ויסתחן שלמה את פרעה (מלכים א'):
הא דכייף ליה. אם כפוף הוא לרבו
לקבל תוכחתו ידור אללו. ואם לאו
להתרחק ממנו ויהי סוגג ואל יתקב
מויד: **מ**הדר אפיה וגריו. משנתו
כסקורין בספר תורה: **י**שלים
פרשיותיו. של כל שבת ושבת:
ואפילו

[יומא סג:
תענית כד:
יבמות עב.
סנהדרין סד.]

הגהות
הב"ח
(א) גמ' פדה
בשלום נפשי
מקרב לי וגו'
מאי פדה
בשלום נפשי
אמר הקב"ה:
(ב) שם
המצויינים טס
בבלכה:
(ג) שם הנהגה
מיגיע כמו
יותר: (ד) שם
זה המניה ס"ח
כשהוא פתוח
ויולא: (ה) תי'
קודם ד"ה רב
שם י"ל ד"ה
שיעור שני
פתחים פירש
כפיטורי
שיעור ב'
פתחים מונח
צריך להכנס
לבית הכנסת
שיעור רוחב
ב' פתחים טס
ח' אמות הכל
זה איתו דמאחר
שכ"ה מה לי
סמוך לפתח מה
לי אית סמוך
וכן אם היה
בית הכנסת לר'
וכיה שם רוב
פס בע"כ צריך
לישכ קרוב
וסמוך לפתח
אלא הכי פי'
שלא יתבר
להתפלל מיד
כשהוא בבית
הכנסת אלל
יש משע כדי
שתשייב דעתו
עליו אם זה
אין דבר הגון
לחתול עידי
שנלכה עליו
כמשאוי:
(י) ד"ה רב
ששת וכו'
אומנתו הוא
וכתב ואנן
מתקרב:

לקמן דף ג

הכלים קוב:
שם קבה
[כמות פ"ד
מ"ח חולין
מ:]

ישיעה א